

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců Mgr. Daniely Zemanové a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce **O. S.**, zastoupené Mgr. Anetou Bendovou, advokátkou se sídlem S. K. Neumanna 725, Hradec Králové, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 11. 2004, čj. OAM-2393/VL-20-K03-2004, vedené u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 28 Az 3/2005, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 5. 2005, č. j. 28 Az 3/2005 - 51,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna advokátky Mgr. Anety Bendové **s e u r č u j e** částkou 1279,30 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 11. 11. 2004, čj. OAM-2393/VL-20-K03-2004, nebyl žalobci (dále též „stěžovatel“) udělen azyl v České republice podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů; současně na něj nebyla vztažena překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu. Podle žalovaného neuvedl žalobce žádnou konkrétní skutečnost svědčící o tom, že by byl v zemi původu pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebyl tedy dán důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu. Důvodem žádosti žalobce o udělení azylu byl nesouhlas s jednáním místního prokurátora, jenž mu vyhrožoval. Žalobce byl v roce 2001 obviněn ze špionáže v České republice, kde v roce 1997 napomáhal

Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu; případ byl uzavřen pro nedostatek důkazů. Žalobce byl dále vyslýchán jako svědek a i po ukončení soudního řízení byl terčem urážek a vyhrožování prokurátora; na jednání prokurátora si stěžovatel prostřednictvím kyjevského rabína k ukrajinskému prezidentovi. Poté se do žalobcova domu dostavil prokurátor a vyhrožoval mu fyzickou likvidací. Obavu žalobce z jednání prokurátora nelze podle žalovaného podřadit důvodům pro udělení azylu, neboť nebylo způsobeno rasou, národností, náboženstvím, příslušností k určité sociální skupině nebo zastáváním určitých politických názorů. Jednání prokurátora bylo zjevně vedeno snahou se pomstít a vykazuje znaky zneužití pravomoci tohoto prokurátora. Žalobce předložil žalovanému materiály, z nichž vyplynulo, že se k prošetření jednání prokurátora dostavily dvě komise, za což žalobce prezidentovi Ukrajiny poděkoval. Ve věci bylo vyneseno několik disciplinárních trestů a došlo i k zahájení trestního stíhání; z toho je patrné, že na stížnosti žalobce státní orgány v zemi původu reagovaly. Podle názoru žalovaného došlo k lidskému a profesionálnímu selhání prokurátora a byť následky byly pro žalobce nepříjemné, nejednalo se o pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Žalovaný se dále vyjádřil k neudělení azylu podle § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu a obsáhle se vypořádal i s neexistencí překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu.

Rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 5. 2005, čj. 28 Az 3/2005 - 51, byla zamítnuta žaloba proti tomuto rozhodnutí žalovaného. Soud uvedl, že žalovaný poskytl žalobci při pohovoru dostatečný prostor k tomu, aby objasnil svou žádost o udělení azylu; ze sdělení žalobce však nebylo možné dovodit jeho pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu. Pokud by byl žalobce skutečně osobou tak nepřátelskou dotyčnému prokurátorovi, nebylo by mu umožněno ve dvou případech vycestovat ze země původu. Soud neshledal pravděpodobným, že by prokurátor, který má podle žalobce tak značnou moc, dopustil jeho vycestování do České republiky včetně odchodu jeho rodinných příslušníků. Soud se přiklonil k závěru, že se azylovou procedurou žalobce snažil řešit legalizaci pobytu na území České republiky, kde se v minulosti s rodinou zdržoval a podnikal zde. Soud uvedl, že žalovaný se dostatečně zabýval předloženými listinnými důkazy, a objasnil, proč je neshledal dostatečné pro kladné rozhodnutí o žalobcově žádosti. Podle soudu není sporu o averzi mezi žalobcem a prokurátorem, v tomto chování však lze spíše spatřovat selhání jednotlivce a je zřejmé, že orgány, které žalobce požádal o pomoc, započaly v šetření; to ostatně žalobce ani nezpochybnil. Navíc konkrétní obvinění žalobce pro něj vyzněla nakonec pozitivně; z toho nelze dovodit, že by systém soudní ochrany v zemi původu v jeho případě nefungoval. Soud podotkl, že všechna tvrzení žalobce obsahující zásadní sdělení o pronásledování jeho osoby a rodiny zůstala na úrovni ničím nepodložených tvrzení; ani dodatečné písemné podklady k tomuto tématu již názor soudu nezměnily. Soud navíc upozornil, že žalobce měl možnost obrátit se se stížností na činnost prokurátora na úřad ombudsmana; tak však ke své újmě neučinil. Soud uzavřel, že žalobcem popisované jednání nehrozilo ze strany státní moci jako takové, nýbrž se jednalo o profesionální selhání jednotlivce, jež nezůstalo v zemi původu bez reakce ze strany státních orgánů. Proto soud neshledal existenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Soud se dále ztotožnil s neudělením azylu žalobci podle § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu i s rozhodnutím o neexistenci překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu, neshledal ani žádné vady správního řízení a žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Ve včasné kasační stížnosti stěžovatel uplatnil důvody kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Námitky ohledně nedostatečně zjištěného skutkového stavu, jež žalobce uvedl v žalobě, se týkaly především nedostatečného obstarání podkladů žalovaným, protože nemohla být objektivně posouzena ani otázka humanitárního azylu. Stěžovatel uvedl, že odůvodnění rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu postrádá

uvedení skutečností a úvah žalovaného; stěžovatel si přitom je vědom toho, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok. Odůvodnění tohoto rozhodnutí žalovaného však nelze podle stěžovatele považovat za dostačující, neboť z něj nejsou seznatelné jeho úvahy. Soud měl podle stěžovatele povinnost přezkoumat dostatečnost shromážděných podkladů pro rozhodnutí žalovaného podle § 14 zákona o azylu. Žalovaný přitom vycházel jen z obecných zpráv o zemi původu žalobce a v odůvodnění rozhodnutí se s jejich obsahem dostatečně nevypořádal. Stěžovatel vytýká žalovanému, že se při posuzování podmínek pro udělení humanitárního azylu nevypořádal s tím, že stěžovatel byl v roce 1997 na území České republiky nápomocen Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu při vyšetřování aktivit nelegálních skupin v České republice. Žalovaný ani soud se pak dostatečně nevypořádali ani s následky této spolupráce poté, co se o ní dozvěděly ukrajinské státní orgány a následně rodinu pronásledoval prokurátor. Soud se v rozhodnutí přiklonil k tomu, že právě důvody stěžovatelova odchodu se fakticky nepodařilo zjistit pro nepřesvědčivý popis situace, přičemž vstupem do azylového řízení se žalobce pokusil řešit legalizaci svého pobytu na území České republiky, kde se spolu s rodinou zdržoval a podnikal. Tyto závěry podle stěžovatele neodpovídají faktickému stavu věci. Stěžovateli nebylo umožněno vycestovat do České republiky na platné pracovní vízum a proto musel požádat o azyl, neboť měl obavu z fyzické likvidace v zemi původu. Stěžovatel nesouhlasí s tvrzením soudu, že je s podivem, že stěžovatel soudu nepředložil listinné důkazy o svém obvinění ze špionáže; soud podle stěžovatele nemohl vyloučit některé důkazní prostředky. Stěžovatel rovněž zpochybnil možnost obrátit se na úřad ombudsmana. Soud podle stěžovatele pochybil, když neshledal vady správního řízení a konstatoval soulad napadeného rozhodnutí se zákonem. I ze zprávy Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 12. 2. 2003, čj. 105419/2003-LP, totiž vyplývá, že přes oficiální možnost stížností ke státním úřadům a navzdory existenci úřadu ombudsmana je vymahatelnost práva na Ukrajině problematická a nevylučuje možnost nezákonného pronásledování osob ze strany státních orgánů. Stěžovatel rovněž napadeným rozhodnutím vytýká nesprávné posouzení právní otázky překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu; v nedostatečném vypořádání se s touto skutečností spatřuje stěžovatel rovněž nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu. Stěžovatel dále uvedl, že ačkoliv mu byla usnesením krajského soudu ustanovena pro řízení o žalobě zástupkyně advokátka Mgr. Pavla Ducháčková, na ústní jednání se tato advokátka nedostavila a místo ní byl přítomen JUDr. Urban, jenž nebyl ustanoven na základě plné moci ani na základě rozhodnutí soudu. V této skutečnosti stěžovatel spatřuje zkrácení na jeho právu na spravedlivý proces. Ze všech uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 5. 2005, čj. 28 Az 3/2005 - 51, byl zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení; současně stěžovatel požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti popřel oprávněnost jejího podání a uvedl, že jeho rozhodnutí i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti žalovaný odkázal na správní spis, zejména na podání a výpovědi stěžovatele v průběhu řízení o udělení azylu. Žalovaný zopakoval, že v řízení nebyly zjištěny skutečnosti pro udělení podle § 12 zákona o azylu; na udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu pak není právní nárok. Žalovaný upozornil na změnu politických poměrů na Ukrajině, pročež již stěžovatelovy obavy nejsou aktuální. Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatel v ní namítá důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. a jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

První důvod kasační stížnosti je uveden v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí krajského soudu pro nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky spočívá v tom, že je na správně zjištěný skutkový stav aplikována nesprávná právní norma, popřípadě je aplikována správná právní norma, která je však nesprávně vyložena. Pokud jde o přesvědčení stěžovatele, že u něj byl dán důvod pro udělení azylu z důvodu pronásledování ze strany prokurátora, jež bylo způsobeno mj. činností stěžovatele pro Útvar pro odhalování organizovaného zločinu v České republice v roce 1997, pak je třeba ve shodě se žalovaným i krajským soudem poukázat na to, že v řízení o udělení azylu bylo prokázáno, že jednání prokurátora vůči stěžovateli nebylo způsobeno žádnou skutečností podle § 12 zákona o azylu, nýbrž že se jednalo o profesionální selhání jednotlivce, proti němuž však státní orgány v zemi původu zakročily. Nebylo tedy možné dospět k závěru, že státní orgány v zemi původu odmítly žalobci poskytnout pomoc, a proto nemohla přicházet v úvahu subsidiární ochrana formou udělení azylu. Nejvyšší správní soud se ztotožnil se žalovaným i s krajským soudem v tom, že jednání prokurátora vůči stěžovateli bylo nepochybně jednáním pro stěžovatele nepřijemným, nejednalo se však – jak již bylo výše uvedeno – o jednání podřaditelné pod důvody pro udělení azylu. Stěžovatel dále vyslovil přesvědčení, že mu měl být udělen humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu a že na něj měla být vztažena překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu. Pokud jde o humanitární azyl, k jehož udělení žalovaný neshledal důvody, je vhodné – ač tuto skutečnost stěžovatel nerozporuje – zopakovat, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok a správní soud proto takové rozhodnutí přezkoumává pouze v tom rozsahu, zda žalovaný při rozhodování nepřekročil zákonem stanovené meze správního uvážení, případně je nezneužil. Krajský soud ve svém rozsudku správně uvedl, že žalovaný měl pro rozhodnutí dostatek podkladů spočívajících v konkrétních zprávách i v informacích od samotného žalobce, a neshledal žádné pochybení v postupu žalovaného, jež žalobci neudělil humanitární azyl; Nejvyšší správní soud se s tímto závěrem ztotožnil. Pokud jde o námitku týkající se splnění podmínek pro vyslovení existence překážky vycestování, v řízení o udělení azylu stěžovatel neuvedl žádné důvody, jež by odůvodňovaly vyslovení překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu. Naopak v řízení bylo zjištěno, že státní orgány neodmítly žalobci poskytnout pomoc ohledně problémů s prokurátorem a v době odjezdu žalobce z vlasti tedy tyto žalobcovy problémy již netrvaly. Za této situace se tedy lze ztotožnit s názorem žalovaného i krajského soudu, že u stěžovatele nebyl dán zákonný důvod pro vyslovení překážky vycestování. Ze všech uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. není dán.

Další důvod kasační stížnosti je uveden v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Stěžovatel spatřuje vadu řízení o udělení azylu v tom, že si žalovaný neopatřil dostatečné množství podkladů pro posouzení otázky udělení humanitárního azylu. V této souvislosti soud považuje za nezbytné zdůraznit, že v řízení o udělení azylu je nezbytná aktivita samotného žadatele o azyl. Žalovaný není povinen zjišťovat existenci důvodů pro udělení azylu, které žadatel sám neuvedl v průběhu řízení

o udělení azylu. Z těchto důvodů nelze ve skutečnosti, že žalovaný neshromažďoval důkazy a podklady pro rozhodnutí ohledně skutečností žalobcem neuvedených ve správním řízení, spatřovat vadu řízení, jež by mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí žalovaného. Podle názoru zdejšího soudu byl skutkový stav v řízení o udělení azylu zjištěn dostatečně a nebyly zde žádné skutečnosti, které by žalovaný k újmě žalobce dostatečně neobjasnil; naopak žalovaný v řízení postavil najisto fakt, že problémy žalobce s prokurátorem nebylo možné podřadit pod důvody pro udělení azylu. Z tohoto důvodu nebylo již třeba provádět dokazování v řízení před krajským soudem. Věc lze tedy uzavřít tak, že krajský soud postupoval správně, pokud neshledal vady řízení o udělení azylu; proto není dán důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Posledním důvodem kasační stížnosti stěžovatele je tvrzená nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonnost rozhodnutí o věci samé, tedy důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí je třeba spatřovat v tom, že se rozhodnutí neopírá o důvody, které opodstatňují dospět k určitému výroku rozhodnutí. Podle stěžovatele se soud dostatečně nevypořádal s přezkumem existence překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu, čímž měla být založena nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí. K této námitce je zapotřebí poukázat na to, že v žalobním řízení stěžovatel neuplatnil žádnou žalobní námitku vztahující se k nevyslovení překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu, se kterou by se krajský soud řádně nevypořádal. Pouhým subjektivním a obecně formulovaným přesvědčením žalobce, že – na rozdíl od názoru žalovaného i krajského soudu, s nimiž se Nejvyšší správní soud ztotožnil – splnil předpoklady pro vyslovení překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, nemůže být založena nepřezkoumatelnost rozhodnutí krajského soudu. Pokud jde o námitku stěžovatele, že byl zkrácen na právu na spravedlivý proces tím, že se namísto ustanovené advokátky Mgr. Pavly Ducháčové k jednání u krajského soudu dostavil advokát JUDr. Urban, Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že se v daném případě nejedná o stěžovatelem tvrzené procesní pochybení. V soudním spise sp. zn. 28 Az 3/2005 je totiž pod č. 1. 39 řádně založeno substituční pověření udělené Mgr. Pavlou Ducháčkovou advokátovi JUDr. Arnoštu Urbanovi. Podle § 31 odst. 1 o. s. ř. použitého přiměřeně podle § 64 s. ř. s. má ustanovený zástupce stejné procesní postavení jako zástupce na základě procesní plné moci a podle odst. 2 téhož ustanovení byl-li zástupcem ustanoven advokát, má stejné postavení jako advokát, jemuž účastník udělil plnou moc. Podle § 25 odst. 2 o. s. ř. je advokát – s ohledem na výše uvedené tedy také ustanovený advokát – oprávněn nechat se zastoupit jiným advokátem. Bylo-li tedy v soudním spise řádně založeno substituční pověření udělené ustanovenou advokátkou jinému advokátovi, jenž se na jejím základě dostavil k jednání před krajským soudem, nebyla shledána důvodnou stěžovatelem namítaná vada řízení. Důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. tedy není dán.

Nejvyšší správní soud ze všech uvedených důvodů kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Za této procesní situace se Nejvyšší správní soud již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci náhrada nákladů řízení nepřisluší a žalovanému v souvislosti s kasační stížností žalobce žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly. Stěžovateli byla pro toto řízení před soudem ustanovena soudem zástupkyní advokátka; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokátky částkou 1000 Kč za jeden úkon právní

služby podle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu (dále jen „advokátní tarif“) ve znění účinném do 31. 8. 2006, a sice za první poradou s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení. Soud advokátce dále přiznal 1 x 75 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Protože advokátka soudu doložila, že je plátkyní daně z přidané hodnoty (dále jen „daň“), zvyšují se náklady řízení o částku odpovídající dani, kterou je advokátka povinna odvést z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Částka daně vypočtená podle § 37 písm. a) a § 47 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb. činí 204,30 Kč; odměna advokátky navýšená o daň tedy činí 1279,30 Kč. Zástupkyni žalobce se tedy přiznává celková náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 1279,30 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. října 2006

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu